

Datum van
inontvangstneming

:

08/07/2025

Zaak C-335/25 [Osswicz]ⁱ**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

16 mei 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy w Elblągu (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 april 2025

Strafprocedure tegen:

XY

In tegenwoordigheid van:

Prokuratora Prokuratury Krajowej w Warszawie

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

De procedure in het hoofdgeding betreft de mogelijkheid om openbaar aanklager XY strafrechtelijk aansprakelijk te stellen voor een strafbare handeling in de zin van artikel 178a, lid 1, van de kodeks karny (wetboek van strafrecht; hierna: „k.k.”) in een situatie waarin zijn vervolging is toegestaan bij beslissing van de Izba Odpowiedzialności Zawodowej (kamer voor beroepsaansprakelijkheid; hierna ook: „IOZ”) van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen; hierna ook: „SN”).

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vragen

De gestelde vragen hebben betrekking op de kwestie of de IOZ, die onderdeel uitmaakt van de SN, een rechterlijke instantie in de zin van het Unierecht is – artikel 267, aanhef, onder a), VWEU

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Prejudiciële vragen

1) Moeten artikel 2 en artikel 19, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 6, leden 1 tot en met 3, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47, eerste en tweede volzin, van het Handvest van de grondrechten, aldus worden uitgelegd dat geen sprake is van een bij wet ingesteld gerecht in de zin van het Unierecht wanneer de betreffende rechterlijke instantie onder meer is samengesteld uit leden van de Izba Odpowiedzialności Zawodowej (kamer voor beroepsaansprakelijkheid) van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen), die naar aanleiding van de herziening van de in 2017 vastgestelde ustawa o Sądzie Najwyższym (wet inzake de Sąd Najwyższy) [ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (wet tot wijziging van de wet inzake de Sąd Najwyższy en bepaalde andere wetten) van 9 juni 2022 (Dz. U. 2022, volgnr. 1259)] in de plaats is gekomen van de Izba Dyscyplinarna (tuchtkamer) van de Sąd Najwyższy, en die bevoegd is voor het toetsen van beslissingen in tuchtprocedures die worden gevoerd tegen onder meer rechters en openbaar aanklagers [artikel 3, punt 4a, artikel 27a, en artikel 73, lid 1, van de ustawa o Sądzie Najwyższym van 8 december 2017, zoals gewijzigd bij de geconsolideerde tekst van 23 april 2024 (Dz. U. 2024, volgnr. 622, geconsolideerde tekst)]?

2) Moeten de in de eerste vraag genoemde bepalingen en de beginselen van voorrang en doeltreffendheid, gelezen in samenhang met artikel 4, leden 1 en 2, artikel 10, lid 1, en overweging 16, eerste volzin, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, aldus worden uitgelegd dat zij een nationale rechterlijke instantie, die een zaak behandelt betreffende een strafbaar feit dat is gepleegd door een persoon die de functie van openbaar aanklager vervult, verplichten (of machtigen) om ten aanzien van de uitspraken van de Sąd Najwyższy in zaken die zijn behandeld door de Izba Odpowiedzialności Zawodowej te veronderstellen dat de immuniteit van de verdachte niet onherroepelijk is opgeheven, welke opheffing een noodzakelijke voorwaarde is voor de vaststelling van de beschuldiging en de opstelling van de tenlastelegging, alsook voor de afdoening van zijn zaak?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 2, artikel 4, lid 3, artikel 6, leden 1 tot en met 3, en artikel 19, lid 1, VEU

Artikel 47 van het Handvest

Overweging 16, eerste volzin, artikel 4, leden 1 en 2, en artikel 10, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB 2016, L 65, blz. 1)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (grondwet van de Republiek Polen; hierna: „Poolse grondwet”): artikel 175, artikel 179, artikel 186, lid 1, en artikel 187

Ustawa-Prawo o prokuraturze (wet inzake het openbaar ministerie) van 28 januari 2016: artikel 135, lid 1

Ustawa-Prawo o ustroju sądów powszechnych (wet betreffende de organisatie van de gewone rechterlijke instanties) van 27 juli 2001 [geconsolideerde tekst van 8 maart 2024 (Dz. U. 2024, volgnr. 334); hierna: „p.u.s.p”]: artikel 107, artikel 109, lid 1, artikel 110, artikel 128 en artikel 133a

Kodeks postępowania karnego (wetboek van strafvordering): artikel 569, lid 1

Ustawa o Sądzie Najwyższym (wet inzake de Sąd Najwyższy) van 8 december 2017 [geconsolideerde tekst van 23 april 2024 (Dz. U. 2024, volgnr. 622)]: artikelen 3, 22a, 27a, 59 en 63

Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa [wet inzake de nationale raad voor de rechtspraak (hierna: „KRS”)] van 12 mei 2011 [geconsolideerde tekst van 11 februari 2021 (Dz. U. 2021, volgnr. 269)]: artikelen 3, 9a en 11a

Aangehaalde nationale rechtspraak

Uitspraak van de SN van 5 december 2019 in zaak III PO 7/18 en beslissing van de SN van 15 januari 2020 in de zaken III PO 8/18 en III PO 9/18

Beslissing van de verenigde kamers van de SN, namelijk van de Izba Cywilna (civiele kamer), de Izba Karna (strafkamer) en de Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken), van 23 januari 2020 in zaak BSA 1-4110-1/20

Beslissing van de IOZ van de SN van 7 februari 2024 in zaak II ZZP 14/23

Afwijkende opvatting van rechter Krzysztof Staryk ten aanzien van de beslissing van de voltallige rechtsprekende formatie van de IOZ van 19 september 2023 in zaak II ZZP 2/22

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Bij de Sąd Rejonowy w Elblągu (rechter in eerste aanleg Elbląg, Polen) is een tenlastelegging ingediend tegen XY, die ervan wordt verdacht een strafbare handeling in de zin van artikel 178a, lid 1, k.k. te hebben gepleegd. De verweten handeling is thans strafbaar gesteld met een vrijheidsstraf van ten hoogste drie jaren, een verplichte geldboete en een algemeen rijverbod van drie jaren of meer. De verdachte is openbaar aanklager bij de Prokuratura Rejonowa w Malborku

(openbaar ministerie voor het arrondissement Malbork, Polen). Overeenkomstig artikel 135, lid 1, van de Poolse wet inzake het openbaar ministerie kunnen de openbaar aanklagers en de Prokurator Generalny (procureur-generaal) niet strafrechtelijk aansprakelijk of in bewaring worden gesteld zonder dat een tuchtrechter daarmee heeft ingestemd en kunnen zij niet zonder de instemming van een hogere [tuchtrechter] in hechtenis worden genomen. Het stond derhalve aan de rechter om in de inleidende fase onder meer na te gaan of ten aanzien van de verdachte een dergelijke bij wet voorgeschreven goedkeuring is verkregen. In de onderhavige zaak heeft de IOZ er bij de beslissing van 25 april 2023 in zaak I ZI 30/23 mee ingestemd om XY strafrechtelijk aansprakelijk te stellen uit hoofde van een strafbare handeling in de zin van artikel [178a], lid 1, k.k. Deze beslissing is aangevochten maar is bevestigd bij beslissing van de IOZ van 15 mei 2024 in zaak II ZIZ 15/23.

- 2 Bij de verwijzende rechter is twijfel gerezen over de vraag of de IOZ een rechterlijke instantie in de zin van het Unierecht is. Deze rechter is van oordeel dat een zaak die betrekking heeft op de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een openbaar aanklager binnen de werkingssfeer van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens valt. Tegelijkertijd betreft het een Unierechtelijke zaak die wordt beheerst door artikel 47 van het Handvest en artikel 19, lid 1, tweede volzin, VEU. De verwijzende rechter maakt namelijk onderdeel uit van het Poolse stelsel van beroepsmogelijkheden „op de onder het recht van de Unie vallende gebieden” in de zin van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU [arresten van 24 juni 2019, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid van de Sąd Najwyższy), C-619/18, EU:C:2019:531, punt 56 en aldaar aangehaalde rechtspraak en 26 maart 2020, Miasto Łowicz en Prokurator Generalny, gevoegde zaken C-558/18 en C-563/18, EU:C:2020:234, punt 35 en aldaar aangehaalde rechtspraak].
- 3 In het kader van voornoemde feiten lijkt het geen twijfel dat de vragen van de verwijzende rechter relevant zijn voor de in het hoofdgeding te geven beslissing. Zonder uitsluitel over de vraag of de immuniteit van de verdachte openbaar aanklager onherroepelijk en doeltreffend is opgeheven en zonder dat een onafhankelijk, onpartijdig en vooraf bij wet is ingesteld gerecht in de zin van het Unierecht ermee heeft ingestemd om hem te vervolgen kan de procedure in deze zaak niet worden voortgezet.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 4 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of, indien moet worden aangenomen dat sprake is van de in deze vraag bedoelde onregelmatigheden bij de vormgeving van de IOZ, met name wat betreft de wijze waarop rechters worden aangewezen om zitting te nemen in die kamer, de wijze waarop een deel van de personen die uitspraak doen in de IOZ worden benoemd en de procedure voor de opname van lekenrechters op de lijst van lekenrechters van de SN, die kunnen worden aangewezen om uitspraak te doen, een rechterlijke

instantie waarvan de rechtsprekende formatie onder meer bestaat uit leden van de IOZ, die onder meer bevoegd is voor het toetsen van beslissingen in tuchtprocedures tegen onder meer rechters en openbaar aanklagers, kan worden aangemerkt als een bij wet ingesteld gerecht dat voldoet aan de vereiste criteria om te worden opgevat als een rechterlijke instantie in de zin van het Unierecht. Bijgevolg wenst de verwijzende rechter te vernemen of een aldus samengestelde rechtsprekende formatie in een dergelijk geval kan worden belast met een procedure in een zaak en daarin uitspraak kan doen zonder dat daardoor afbreuk wordt gedaan aan het door het Unierecht en met name door artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest gewaarborgde recht op toegang tot de rechter.

- 5 De verwijzende rechter is bekend met de juridische context die de afgelopen jaren in de nationale rechtsorde tot stand is gekomen. Hij is zich er met name van bewust dat de last van de beoordeling van de gevolgen van deze situatie in het kader van de huidige rechtsorde bij gebreke van wetswijzigingen wordt afgewenteld op de rechterlijke instanties, die belast zijn met de handhaving van het recht, zonder dat zij evenwel over doeltreffende instrumenten beschikken om ervoor te zorgen dat de resultaten van die beoordeling in het nationale stelsel van rechtspleging daadwerkelijk worden toegepast.
- 6 Het antwoord op de besproken vraag is van fundamenteel belang voor de procedure in het hoofdgeding. Indien wordt vastgesteld dat de IOZ in deze omstandigheden geen rechterlijke instantie in de zin van het Unierecht is, moet er namelijk van worden uitgegaan dat de in deze motivering geanalyseerde uitspraken van de rechtsprekende formaties van de IOZ in zaken die betrekking hebben op de toepassing van het Unierecht tot gevolg hebben gehad dat aan XY het door de Verdragen gewaarborgde recht op toegang tot de rechter en op een doeltreffende voorziening in rechte is ontnomen. In dat geval moet worden geoordeeld dat geen van beide uitspraken kan worden geacht in het rechtsverkeer van de Unie te bestaan. Vanuit het oogpunt van de rechtsorde van de Unie moeten zij in dat geval worden geacht „onzichtbaar” te zijn [zie brief van de Rzecznik Praw Obywatelskich (ombudsman) van 3 december 2019 in de zaak Prokurator Generalny (Tuchtkamer van de Sąd Najwyższy – Benoeming), C-508/19, punt 73 en volgende].
- 7 Het voorbehoud ten aanzien van de vraag of van een bij wet ingesteld gerecht in de zin van het Unierecht sprake kan zijn wanneer wordt verwezen naar een rechterlijke instantie waarvan de rechtsprekende formatie in bepaalde zaken bestaat uit leden van de IOZ, die in de plaats is gekomen van de tuchtkamer van de SN, berust op drie principiële kwesties. Deze kwesties moeten tezamen worden beoordeeld en onderzocht. De eerste is die van de vermeende onregelmatigheden bij de aanwijzing van rechters om uitspraak te doen in de IOZ. De tweede kwestie betreft de vermeende onregelmatigheden in de procedure voor de opname van lekenrechters op de lijst van lekenrechters van de SN, die kunnen worden aangewezen om uitspraak te doen in het kader van onder meer de IOZ. De derde kwestie is die van de onregelmatigheid van de benoeming tot rechter bij de SN van een deel van de personen die zijn aangewezen om uitspraak te doen in de IOZ.

Deze laatste onregelmatigheid komt met name tot uiting in het feit dat de aangewezen personen aan de Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (president van de Republiek Polen; hierna: „Poolse president”) zijn voorgedragen door de KRS in haar nieuwe samenstelling. Dat heeft aanleiding gegeven tot een onregelmatigheid in het geval van 6 personen die zitting hebben in de rechtsprekende formaties van de IOZ.

- 8 De IOZ is op 9 juni 2022 opgericht bij de hierboven genoemde wet tot wijziging van de wet inzake de SN en bepaalde andere wetten en is in de plaats gekomen van de tuchtkamer van de SN. De procedure voor de benoeming van rechters bij de IOZ is opnieuw vastgesteld en bestaat thans uit twee fasen. In de eerste fase worden 33 rechters bij loting aangewezen onder alle rechters van de SN, met een aantal bij wet vastgestelde uitzonderingen (artikel 22a, lid 4, u.s.n.). Vervolgens benoemt de Poolse president uit hun midden 11 personen om zitting in deze nieuwe kamer te nemen (artikel 22a, lid 1, u.s.n.). Een besluit van de Poolse president houdende aanwijzing van rechters moet worden goedgekeurd (medeondertekend) door de Prezes Rady Ministrów (voorzitter van de ministerraad; hierna: „Poolse eerste minister”) (artikel 144, lid 2, gelezen in samenhang met artikel 144, lid 3, van de Poolse grondwet). In dat verband kan geen enkel ander orgaan, met inbegrip van de KRS of de SN zelf, bij dit proces worden betrokken. De wet specificceert evenmin criteria waarmee de Poolse president en de Poolse eerste minister rekening dienen te houden bij het geven van hun besluit en bepaalt uitdrukkelijk dat de instemming van de belanghebbende rechters niet vereist is (artikel 22a, lid 8, u.s.n.). Bijgevolg wordt de samenstelling van de IOZ in de praktijk op willekeurige wijze vastgesteld door twee organen van de uitvoerende macht, namelijk door de Poolse president en de Poolse eerste minister.
- 9 De keuze van de Poolse president is bijzonder veelzeggend. Hij heeft voor de IOZ namelijk vrijwel uitsluitend personen aangewezen die eerder tot rechter bij de SN zijn benoemd op een wijze die in strijd is met de verdragen en met uitspraken van de SN, alsook rechters die niet hebben ingestemd met de beslissing van de verenigde kamers van de SN van 23 januari 2020. Deze laatste rechters waren en zijn nog steeds bereid om in het kader van rechtsprekende formaties uitspraak te doen aan de zijde van rechters van wie de betrokkenheid bij het geven een dergelijke uitspraak aanleiding geeft tot een schending van het recht. Dat is des te belangrijker wanneer in aanmerking wordt genomen dat één van de statutaire bevoegdheden van de IOZ erin bestaat om uitspraak te doen over de oplegging van tuchtsancties, waaronder het ontzetten van een rechter of openbaar aanklager uit zijn ambt, met name in het kader van zaken waarin de betrokken rechter weigert om uitspraak te doen of waarin hij vraagtekens plaatst bij de regelmatigheid van de benoeming tot rechter van andere personen (artikel 107, lid 1, punten 1a-3, p.u.s.p.).
- 10 De verwijzende rechter geeft aan dat een dergelijke aanwijzing van rechters door de uitvoerende macht volstrekt willekeurig van aard is. De Poolse president heeft zich bij de aanwijzing van rechters voor de IOZ niet gehouden aan de wettelijke

voorwaarden en heeft zijn besluit evenmin gemotiveerd. Gelet op de resultaten van deze selectie kan op goede gronden worden geconcludeerd dat de werkelijke motivering van de Poolse president bij de benoeming van de meerderheid van de leden van de IOZ erin bestond te waarborgen dat de benoemingen bij de SN die hij eerder in kennelijke strijd met het recht had verricht niet ter discussie zouden worden gesteld. Bovendien is niet voorzien in een procedure om een dergelijk besluit van de Poolse president aan te vechten. Het ontbreken van in aanmerking te nemen wettelijke criteria en het niet-gemotiveerde karakter van een dergelijke selectie hebben er overigens toe geleid dat ingestelde rechtsmiddelen, ook al zijn deze ontvankelijk, niet daadwerkelijk kunnen worden tegengeworpen.

- 11 Een ander probleem met de structuur van de rechtsprekende formatie van de IOZ is dat van de lekenrechters. Ook de betrokkenheid van lekenrechters bij de uitspraken van deze kamer doet gerechtvaardigde twijfels rijzen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechtsprekende formaties die aldus worden vormgegeven. Lekenrechters worden benoemd door de Senat (eerste volksvertegenwoordigende kamer, Polen) en derhalve door een zuiver politiek orgaan. Als lid van een rechtsprekende formatie beschikken lekenrechters over dezelfde bevoegdheden als beroepsrechters. Overeenkomstig § 85, lid 1, van de Regulamin Sądu Najwyższego (reglement voor de procesvoering van de SN) worden lekenrechters 14 dagen van tevoren in kennis gesteld van een hoorzitting of een besloten terechtzitting waaraan zij moeten deelnemen, maar in uitzonderlijke gevallen volstaat ook een kortere termijn. In § 85, lid 2, van voornoemd reglement is bepaald dat wanneer een lekenrechter niet aanwezig is, een andere lekenrechter die reeds deelneemt aan een andere hoorzitting of terechtzitting op dezelfde dag de afwezige lekenrechter kan vervangen. Bovendien is voor de beslechting van zaken een alfabetische lijst opgesteld van de lekenrechters aan wie zaken kunnen worden toegewezen. Indien een lekenrechter niet reageert binnen een tijdsspanne van 24 uur nadat is geprobeerd om contact met hem op te nemen via de telefoon of een sms-bericht, wordt de betreffende zaak toegewezen aan een andere op de lijst vermelde lekenrechter en wordt de overgeslagen lekenrechter vervolgens in aanmerking genomen bij de toewijzing van de volgende zaak. In de praktijk stellen deze bepalingen de voorzitter van de rechtsprekende formatie in staat om een lekenrechter die in een rechtsprekende formatie zitting moet nemen op willekeurige basis te vervangen. De bepalingen beletten de lekenrechters ook om zich naar behoren op een hoorzitting voor te bereiden, en bovendien wordt van de lekenrechters niet verlangd dat zij over de nodige deskundigheid beschikken om te beslissen over de tuchtrechtelijke aansprakelijkheid van rechters, openbaar aanklagers, advocaten, artsen en vertegenwoordigers van andere beroepen.
- 12 De derde kwestie betreft de onregelmatigheid van de benoemingen tot rechter bij de SN en is reeds onderzocht in het kader van verschillende procedures voor het Hof. De verwijzende rechter is van oordeel dat in het geval van 6 personen die door de Poolse president zijn aangewezen om uitspraak te doen in de IOZ is verzuimd om voorafgaand een doeltreffend benoemingsverzoek te formuleren en dat deze personen bijgevolg niet daadwerkelijk tot rechter bij de SN zijn

benoemd. In dat verband verwijst de verwijzende rechter naar de vaststellingen van het Hof over de vereiste procedure voor de benoeming van rechters, die onder meer zijn vervat in de arresten van 24 juni 2019, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid van de Sąd Najwyższy), C-619/18, EU:C:2019:531, 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy), gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982, 26 maart 2020, Heroverweging ████████ Raad en HG/Commissie, gevoegde zaken C-542/18 RX-II en C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 2 maart 2021, A.B. e.a. (Benaming van de rechters bij de Sąd Najwyższy – Beroep), C-824/18, EU:C:2021:153 en 6 oktober 2021, W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – Benaming), C-487/19, EU:C:2021:798.

- 13 In dit verband verwijst de verwijzende rechter tevens naar de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: „EHRM”) en met name naar die welke voortvloeit uit de arresten van 28 juni 1984, ████████ Verenigd Koninkrijk, CE:ECHR:1984:0628JUD000781977, § 79, 2 juni 2005, ████████ Griekenland, CE:ECHR:2005:0602JUD003824002, § 24 en § 25, 9 november 2006, ████████ Frankrijk, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, § 67 en 18 oktober 2018, ████████ Frankrijk, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, § 80. Hij geeft aan dat de rechtspraak van het EHRM erin voorziet dat de uitdrukking „bij wet ingesteld” niet alleen doelt op de rechtsgrondslag voor het bestaan zelf van een „gerecht” maar ook op de rechtsprekende formatie in de verschillende zaken. De verwijzende rechter houdt tevens rekening met het arrest van het EHRM van 1 december 2020, ████████ ████████/IJsland, verzoekschrift nr. 26374/18, waarbij een driestappentoets is ingevoerd om te beoordelen of onregelmatigheden in het kader van de procedure voor de benoeming van rechters ernstig genoeg zijn om ervoor te zorgen dat daardoor inbreuk wordt gemaakt op het recht op een bij wet ingesteld gerecht. Hij verwijst ook naar zaken waarin klachten zijn ingediend tegen Polen (arresten van 7 mei 2021, ████████ ████████/Polen, verzoekschrift nr. 4907/18, 22 juli 2021, ████████/Polen, verzoekschrift nr. 43447/19, 8 november 2021, ████████ ████████/Polen, verzoekschriften nrs. 49868/19 en 57511/19, en 23 november 2023, ████████/Polen, verzoekschrift nr. 50849/21).
- 14 Op grond van de analyse van deze rechtspraak van het Hof en van het EHRM kan volgens de verwijzende rechter op redelijke gronden worden aangenomen dat de tekortkomingen die zijn vastgesteld in de procedure voor de vormgeving en de werking van de niet meer bestaande tuchtkamer van de SN alsook in de procedure voor de vormgeving en de werking van de Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (kamer voor bijzondere controle en publieke zaken) van de SN en, in het bijzonder, de kritisch beoordeelde juridische en feitelijke aspecten van de benoeming van de rechters die uitspraak in die kamers hebben gedaan naar analogie ook moeten worden vermeld in het kader van de structuur en de werking van de IOZ. Hoewel die kamer is opgericht om de systematische gebreken bij de SN te verhelpen, is deze doelstelling niet verwezenlijkt.

Motivering van de tweede vraag

- 15 Het antwoord op de eerste vraag, met name wanneer dat antwoord er aanleiding toe geeft om te concluderen dat de rechtsprekende formaties van de IOZ niet voldoen aan de criteria van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, heeft automatisch tot gevolg dat moet worden beslist hoe in procedurele zin moet worden omgegaan met zaken waarin de rechtsprekende formaties van de IOZ uitspraak hebben gedaan in hoger beroep. Het staat derhalve aan de verwijzende rechter om vast te stellen of een dergelijke uitspraak doeltreffend van aard is en moet worden geacht te zijn gegeven door een naar behoren ingesteld gerecht en, bijgevolg, of de procedure in de onderhavige zaak thans kan worden voortgezet.
- 16 Het nationale recht dient overeenkomstig de beginselen die voortvloeien uit artikel 19, lid 1, tweede volzin, VEU te voorzien in een stelsel van rechtsmiddelen en procedures dat aan de justitiabelen een daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het Unierecht vallende gebieden verzekert. Het Unierecht verleent aan het Hof niet alleen de bevoegdheid om erop toe te zien dat de lidstaten het Unierecht eerbiedigen maar ook om de doeltreffendheid van dat recht te toetsen. Het Hof vervult deze functie door voortdurend het nationale stelsel van rechtsmiddelen en procedures te toetsen teneinde de eerbiediging van het recht van de justitiabelen op een daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het Unierecht vallende gebieden te verzekeren in overeenstemming met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU. Aangezien het criterium van effectieve rechterlijke bescherming en de waarborgen inzake onafhankelijkheid van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU betrekking hebben op elke rechterlijke instantie die mogelijkwijs bevoegd is om het Unierecht toe te passen, moet daar tegelijkertijd uit worden afgeleid dat het Hof de rechtsmiddelen toetst die in het geval van een schending van het Unierecht moeten worden aangewend om opnieuw een situatie tot stand te brengen die met dat recht in overeenstemming is. Krachtens artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU kunnen de onafhankelijkheid van de rechterlijke instanties en de rechterlijke onafhankelijkheid immers niet worden opgevat als louter nationale aangelegenheden die bijgevolg onder de organisatorische autonomie van de rechtspraak in de lidstaten vallen.
- 17 De verwijzende rechter merkt op dat het Hof aangeeft dat het in beginsel de taak is van de rechterlijke instanties van de lidstaten om ervoor te zorgen dat het Unierecht wordt geëerbiedigd. De nationale rechterlijke instanties hebben in elk geval de bevoegdheid en, in bepaalde omstandigheden, de juridische verplichting om na te gaan of is voldaan aan de vereisten die voortvloeien uit het grondrecht op een effectieve rechterlijke bescherming in de zin van artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest. Bijgevolg is de verwijzende rechter van oordeel dat aan de rechterlijke instanties een duidelijke, nauwkeurige en onvoorwaardelijke resultaatsverplichting wordt opgelegd teneinde de eerbiediging van die bepalingen te verzekeren. Dat doel moet worden verwezenlijkt met behulp van corrigerende maatregelen, waarin de betreffende lidstaat in het kader van zijn nationale recht dient te voorzien. Voor het geval dat het nationale recht niet in dergelijke maatregelen voorziet, is de verwijzende rechter evenwel van oordeel dat de

rechtstreekse werking van de besproken regeling de nationale rechter verplicht om elke nationale bepaling, rechtspraak of praktijk die in strijd is met die Unierechtelijke bepalingen, zoals uitgelegd door het Hof, buiten toepassing te laten. In het onderzochte geval kan de genoemde verplichting slechts worden nagekomen wanneer de nationale rechter, die verplicht is om elke bepaling van nationaal recht die in strijd is met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU buiten toepassing te laten, geen uitvoering geeft aan de uitspraken van de litigieuze kamer van de SN waarbij is ingestemd met de vervolging van de verdachte openbaar aanklager.

- 18 Uit de rechtspraak van het Hof volgt evenwel ook dat het Hof de centrale rol van schepper van de richting van het doeltreffendheidsbeginsel dient te vervullen. In de procedure in het hoofdgeding dient het Hof zich, bij gebrek aan juridische oplossingen die in het kader van de nationale rechtsorde een doeltreffende corrigerende maatregel kunnen opleveren, uit te spreken over de corrigerende maatregelen die moeten worden getroffen indien de IOZ wordt geacht niet te voldoen aan de criteria van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU. Naar het oordeel van de verwijzende rechter moeten deze doeltreffende corrigerende maatregelen namelijk worden gezocht in het Unierecht en meer bepaald in richtlijn 2016/343, die betrekking heeft op de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn.
- 19 De verwijzende rechter verzoekt het Hof, als schepper van de richting van het in het Unierecht geldende beginsel van doeltreffendheid, om zich uit te spreken over de vraag of de aangehaalde corrigerende maatregel de eerbiediging van dat beginsel kan verzekeren.

Versnelde procedure

- 20 Krachtens artikel 105, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering verzoekt de verwijzende rechter het Hof om toepassing van een versnelde procedure.
- 21 De relevantie van het antwoord op de gestelde prejudiciële vragen gaat verder dan de omstandigheden van de zaak waarin deze vragen zijn gesteld. Thans zijn bij de tuchtgerechten bij de rechterlijke instanties in tweede aanleg talrijke tuchtprocedures aanhangig. Deze zijn ook gericht tegen rechters en openbaar aanklagers. In de overgrote meerderheid van deze procedures hebben de betrokken partijen hoger beroep ingesteld bij de rechter in tweede aanleg, namelijk bij de IOZ. De beslissingen van deze kamer kunnen ervoor zorgen dat de juridische chaos in Polen nog wordt vergroot. De in de prejudiciële vragen geformuleerde twijfel moet zo spoedig mogelijk worden weggenomen om de systematische bedreiging van de vrijheden en de rechten van de Poolse burgers te voorkomen dan wel om te kunnen concluderen dat van een dergelijke bedreiging geen sprake is.